

גליון תשכט

לילה אחד עזבת

עיונים וביאורים בפרשת השבוע

ערש"ק פרשת תזריע-מצורע
ה'תש"פ

"וכובס שנית" - מדוע?

איך אפשר לקרוא לצרעת "תזריע"?

מח' הרמב"ם והראב"ד גבי כלאים בבגדי כהונה

להאמין באמת!

פתח דבר

בעזרהי"ת.

לקראת שבת קודש פרשת תזריע-מצורע, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדי, את קונטרס 'לקראת שבת' (גליון תשכט), והוא אוצר בלום בעניני הפרשה מתוך רבבות חידושים וביאורים שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים כפי שנאמרו, ואף עובדו מחדש ונערכו ע"י חבר מערכת, ולפעמים בעת העיבוד הושמט ריבוי השקו"ט בפרטי הענינים והרחבתם עם המקורות כפי שהם מופיעים במקורם [ובפרט במדור "חידושי סוגיות", שמופיעים כאן רק עיקרי הדברים], ויש להיפך, אשר הביאורים נאמרו בקיצור וכאן הורחבו ונתבארו יותר ע"פ המבואר במקומות אחרים בתורת רבינו. ופשוט שמעומק המושג וקוצר דעת העורכים יתכן שימצאו טעויות וכיו"ב, והם על אחריות המערכת בלבד, ושגיאות מי ביני.

ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו על-אתר או בתוכן הענינים), וימצא טוב, ויוכל לעמוד בעצמו על אמיתת הדברים.

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה'", ונזכה לשמוע תורה חדשה, תורה חדשה מאתי תצא, במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,
מכון אור החסידות

מכון אור החסידות

סניף ארץ הקודש

ת.ד. 2033

כפר חב"ד 6084000

03-738-3734

Likras@likras.org

Or Hachasidus

Head Office

1469 President St. #BSMT

Brooklyn, NY 11213

United States

(718) 534-8673

צוות העריכה וההגהה: הרב לוי יצחק ברוק, הרב משה גורארי,
הרב מנחם מענדל זרזקמן, הרב צבי הירש זלמנוב, הרב שלום חריטונוב, הרב מנחם
טייטלבוים, הרב אברהם מן, הרב יצחק נוב, הרב מנחם מענדל רייצס, הרב אליהו שוויכה

The Print House: נדפס באדיבות:

538 Johnson Ave. Brooklyn, NY 11237 • (718) 628-6700

תוכן הענינים

ה. מקרא אני דורש

"וכובס שנית" - מדויני

בין פירוש האבן עזרא "מצוה לכבסו פעמיים" לפירוש רש"י ש"וכובס שנית לשון טבילה" / ההכרח לפרש שגם ה"וכובס שנית" מועילה לבגד / הטהרה שהכיבוס השני מוסיף לבגד אחרי הכביסה הראשונה המסירה את הנגע

(עי'פ לקוטי שיחות ח"ז עמ' 92 ואילך)

ט. פנינים עיונים וביאורים קצרים

שמן זך מזית מעופש - מה דינו? / האפור - לבוש או תכשיט?

י. יינה של תורה

איך אפשר לקרוא לצרעת "תזריע"?

עונשי התורה - רחמים ותיקון / הצרעת - תחילת הטהרה והחיים / הצמיחה דלעתיד - מהזריעה שבזמן הגלות / עבודת התומ"צ בכדי לזרו ביאת המשיח

(עי'פ לקוטי שיחות חכ"ב עמ' 70 ואילך)

יד. פנינים דרוש ואגדה

מוה"פ - בעל מסירות נפש / משיח - מצורע!

טו. חידושי סוגיות

פלוגות הרמב"ם והראב"ד גבי כלאים בבגדי כהונה

יחקור בעומק גדר היתר כלאים בבגדי כהונה - אם הוא דין בעשה דעבודת מקדש או דין בהלאו דכלאים, ועפ"י יתלה מחלוקת הרמב"ם והראב"ד זו בזו

(עי'פ לקוטי שיחות חל"ז עמ' 153 ואילך; חמ"ז עמ' 237)

יט. תורת חיים

המשיע יוצא אל המקבץ

כ. דרכי החסידות

להאמין באמת!

כ. הוספה /// דרכי החיים

טבילה המטהרת / וְרָחַץ בַּמַּיִם (מצורע טו, ה)

חשיבותה של טבילה טהרה לעבודת ה' בכלל ולתפילה בפרט, טהרת הנפש ע"י הטבילה "במי הדעת הטהור"

מקרא אני דורש

ביאורים ופירושים בפשוטו של מקרא

”וכובס שנית” – מדוע?

בין פירוש האבן עזרא “מצוה לכבסו פעמיים” לפירוש רש”י ש”וכובס שנית לשון טבילה” / ההכרח לפרש שגם ה”וכובס שנית” מועילה לבגד / הטהרה שהכיבוס השני מוסיף לבגד אחרי הכביסה הראשונה המסירה את הנגע

א. בסוף פרשת תזריע מדברת התורה על נגעי בגדים, ומפרטת כיצד מטהרים בגד מנגעו: כאשר נראה נגע בבגד, יש להסגיר את הנגע שבעת ימים. “ואם יראה הכהן והנה לא פשה הנגע בבגד” – “וצוה הכהן וכבסו את אשר בו הנגע והסגירו שבעת ימים שנית”; ולאחר שבעת ימים מתבוננים שוב במצב הנגע, לאחר שכובס והוסגר, ואם סר הנגע – אז יש לכבס פעם שניה את הבגד, ובלשון הכתוב: “והבגד . . אשר תכבס וסר מהם הנגע, וכובס שנית וטהר”.

ולפום ריהטא משמע, שזהו ענין של גזירת הכתוב – כי אף שהנגע סר כבר על ידי הכביסה הראשונה, והבגד כבר אינו מנגוע, אף על פי כן גזרה התורה שצריך לכבסו פעם שניה ורק על ידי זה יהיה טהור. וכן כתב האבן עזרא: “מצוה לכבסו פעמיים” – היינו שזהו ענין של “מצוה” בלא טעם.

אמנם בדברי רש”י נראה שאין זו רק גזירת הכתוב שיש לכבס את הבגד פעמיים, אלא שבאמת אינה דומה הכביסה הראשונה לכביסה השניה: רש”י מפרש, שהכביסה הראשונה (“וצוה הכהן וכבסו את אשר בו הנגע”) ענינה רחיצת הבגד, ואילו הכביסה השניה (“וכובס שנית וטהר”) ענינה טבילת הבגד. [בלשון רש”י: “וכובס שנית לשון טבילה. תרגום של כבוסין שבפרשה זו לשון לבון – ויתחווור, חוץ מזה שאינו ללבון אלא לטבול, לכך תרגומו ויצטבע”]. ולפי זה מובן מה מוסיפה ה”כביסה” השניה על הראשונה – כי הראשונה היתה לרחיצת הבגד, ואילו השניה היא בתור טבילת טהרה.

ב. אך הא גופא צריך ביאור, מדוע באמת פירש רש”י כמו שפירש, ולא כהאבן עזרא.

כי הנה, לשון הכתוב היא "וכובס שנית" – והיינו, שכביסה זו אינה ענין בפני עצמו, אלא היא שניה לכביסה הראשונה; ומכאן, שיש להשוות את הכביסה כאן (השניה) עם הכביסה הקודמת (הראשונה), ואם כן, כשם ששם היתה הכוונה לנקיון הבגד על ידי רחיצה כך גם כאן צריך לפרש במשמעות זו. מדוע איפוא הוכרח רש"י לפרש (ב"פשוטו של מקרא") שכאן יש משמעות אחרת, לשון טבילה?

ואמנם, הוסבר לעיל שלפי פירוש האבן עזרא נמצא שזהו ענין של "מצוה" שטעמה אינו מובן, ואם כן אפשר לומר שלכן לא למד כן רש"י, כדי שהענין לא יהיה בלי טעם – אך אין הסבר זה מספיק, שהרי מצינו כמה וכמה דינים שאין להם טעם, ובפרט בדיני נגעים; כך שבוודאי עדיף לפרש שזוהי מצוה בלי טעם, מאשר להוציא את תיבת "שנית" מפשוטה!

ועוד זאת:

רש"י עצמו – ב'דיבור המתחיל' של פירושו – אינו מעתיק את תיבת "וכובס" בלבד, אלא גם את תיבת "שנית": "וכובס שנית". ולכאורה, הרי כל פירושו מתייחס לתיבת "וכובס" – ותיבת "שנית" מדגישה אדרבה, דוקא את ההשוואה של כביסה זו עם הכביסה הקודמת; אם כן, מדוע העתיק גם תיבת "שנית", כאילו היא מהווה יסוד לפירושו?

ג. ויש לבאר, ובהקדים תוספת ביאור בשיטת האבן עזרא – שלפי דעתו אכן התורה גזרה לרחוץ את הבגד פעם נוספת, אף שכבר רחצו אותו.

ויש לומר, שבאמת אין זו "גזירת הכתוב" בלי טעם כלל, אלא אפשר להסביר זאת גם בשכל:

כיון שהרחיצה שרחצו את הבגד לפני כן לא היתה במטרה לטהר את הבגד, אלא כדי לברר ולבחון מה יהיה עם הנגע לאחר הרחיצה, האם ישאר או שיסור וכו' – לכן הרחיצה לא הועילה כלל לטהר את הבגד מנגעו, ולכן צריך לרחוץ אותו עוד פעם, כאילו לא היתה רחיצה מעולם – כי כל הרחיצה הראשונה היתה במטרה לבחון את הבגד ולהסגירו, ולכן היא "אינה נחשבת" לפי דין התורה, אלא דוקא רחיצה שניה זו היא המטהרת את הבגד מנגעו.

הוי אומר: אף שבמבט העין הגשמית הועילה הכביסה הראשונה להסיר את הנגע, כנראה במוחש, הרי שמבחינת ה"מבט" של התורה היא לא הועילה, כיון שלא היתה במטרה זו, ומבחינת דיני התורה עדיין הנגע קיים כביכול, עד לאחר הכביסה השנייה. [דוגמא לדבר: טומאת וטהרת הצרעת נקבעת דוקא כאשר הכהן אומר במפורש "טהור", למרות שהשינוי הגשמי במראה עור הבשר התרחש כבר לפני כן (כדברי רש"י פרשתנו יג, ב)].

ד. ומעתה יובן למה רש"י לא רצה ללמוד כך, משום שלפי הבנה זו תיבת "שנית"

אינה עולה יפה:

אם אכן הרחיצה הראשונה לא הועילה מאומה לענין טהרת הבגד, כיון שהיא נעשתה למטרה אחרת, ודוקא רחיצה שניה זו היא המועילה לטהרו, נמצא שהרחיזה השניה אינה המשיך של הרחיצה הראשונה, אלא היא ענין חדש בפני עצמו – היינו, שאין שום יחס בין שני הכיבוסים, ולא מתאים לומר שזה "ראשון" וזה "שני" [אלא היה מתאים לומר "וכובס עוד פעם"];

אך הלשון "וכובס שנית" משמעה שהרחיזה השניה באה להמשיך ולהשלים את הכביסה הראשונה, היינו, שהכביסה הראשונה התחילה את הטהרה והכביסה השניה באה להמשיך זאת.

לכן הוכרח רש"י ללמוד ש"וכובס" כאן משמעו טבילה, כי דוקא אז מובן הלשון "וכובס שנית" – כי הכביסה השניה היא המשיך והשלמה של הכביסה הראשונה:

הכביסה הראשונה התחילה לטהר את הבגד על ידי הסרת הנגע עצמו, ואילו הכביסה השניה היא טבילה במקוה, שבאה להוסיף טהרה מאותה טומאה שחלה על הבגד כתוצאה מהנגע שהיה בו.

ה. ומה יומתקן לפי זה דברי רש"י ב'דיבור' הקודם, ששם העתיק התיבות "וסר מהם הנגע" – ופירש: "אם כשכבסוהו בתחילה על פי כהן, סר ממנו הנגע לגמרי". ובפשטות לא מובן, לשם מה מדגיש רש"י שהכביסה הראשונה היתה על פי כהן, ולמאי נפקא מינה כאן?

אך לפי הנ"ל יש לבאר:

רש"י רוצה לשלול את הפירא (כפי שהוסבר לעיל בשיטת האבן עזרא) שהכביסה הראשונה לא הועילה כלל מבחינת דיני התורה, וזאת הסיבה שצריך לכבס שוב; ולכן הוא מדגיש שאין לומר כך, כי גם לכביסה הראשונה היה תוקף על פי התורה, שהרי נעשתה "על פי כהן", והיא אכן פעלה – ש"סר ממנו הנגע לגמרי", היינו: לא רק בפועל, אלא גם מבחינת דיני התורה; ומעתה מובן, שאין שום טעם ברחיצה נוספת, ועל כרחך מה שנדרש עכשיו הוא טבילה, כדי להסיר (לא את הנגע עצמו, אלא) את התפשטות הטומאה שחלה על הבגד.

פנינים

עיונים וביאורים קצרים

המבארים מהותה וגדרה של המצוה, הכתובים
אצל אברהם אבינו.

(לקרי"ש ח"ל עמ' 53)

מהו הצורך בלימוד מיוחד שהטהרה ביום?

על הפסוק בפרשתנו (יד, ב) "זאת תהיה תורת
המצורע ביום טהרתו" כתב רש"י "זאת תהיה
תורת המצורע וגו', מלמד שאין מטהרין אותו
בלילה".

והקשו המפרשים: מדוע הוצרכנו ללימוד
מיוחד שאין מטהרין המצורע בלילה, והרי טהרת
המצורע כוללת הבאת קרבן, ואין מקריבים
קרבנות בלילה, כדברי התורה כהנים על הפסוק
(צו ז, לח) "ביום צותו" - שכל הקרבנות כשרים
רק ביום.

ויש לבאר שבפשטות הכתובים, אין תיבת
יום שוללת הלילה, וכמו שראינו במעשה
בראשית "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד". ועוד,
שעל מכת בכורות שהיתה בלילה כתוב "ביום
הכותי כל בכור". ואם כן בדרך הפשט, שהיא
דרכו של רש"י, אין מקום ללימוד מ"ביום
צותו", ולכן הוצרך רש"י ללימוד מיוחד בפרשת
המצורע.

וידוייק ויומתק הטעם שבדיבור-המתחיל
מעתיק רש"י התיבות "זאת תהיה תורת
המצורע", ואילו לתיבת "ביום" (שלכאורה
ממנה נלמד שאין מטהרין בלילה) רומז רש"י
ב"וגו'" - כיון שכפי שנתבאר, מתיבת "ביום"
לבדה אין ללמוד (בפשטו של מקרא) שאינו
בלילה. ורק שפסוק זה נתייחד שבו נדרשות כל
התיבות למשמעותן המיוחדת, ולכן נדרשת גם
תיבת "ביום" פה ל"ביום ולא בלילה". ונייעיין
בפנים השיחה הדיוקים בשאר התיבות].

(שניין לקושי שיהות הי"ב עמ' 70)

בריתו של אברהם אבינו

וביום השמיני ימול בשר ערלתו

למול את הבן שנאמר ובוים השמיני ימול בשר ערלתו.

מצוה רטו היא שצונו למול את הבן, והוא אמרו ית'

לאברהם המול לכם כל זכר

(יב, ג, רמב"ם ספר הירד במנין המצוות, ספח"ם מצוה רטו)

וצלה"ב, טעם השינוי בין ספר המצות
לה"יד", דבסהמ"צ למד זאת ממה שנאמר
(בפרשתנו) "וביום השמיני ימול בשר ערלתו",
ובספר היד למד זאת ממה שנא' לאברהם אבינו
"המול לכם כל זכר"?

ויובן בהקדים מה שכתב הרמב"ם בפירוש
המשניות "כל מה שאנו מרחיקים או עושים היום
אין אנו עושין אלא במצות הקב"ה ע"י משה
רבינו ע"ה לא שהקב"ה אמר זה לנביאים שלפניו
כגון . . . אין אנו מלין מפני שאברהם אבינו ע"ה
מל עצמו ואנשי ביתו אלא מפני שהקב"ה צוה
אותנו ע"י משה רבינו שנמול כמו שמל אברהם
אבינו ע"ה".

היינו שקיום המצות עתה - אף המצות
שנצטוונו עליהם קודם מ"ת, הוא אך ורק מפני
צווי הקב"ה ע"י משה.

וי"ל, שיש הבדל בין מצות מילה לשאר
המצות שנצטוו עליהם אף קודם מ"ת, שמצות
מילה אף לאחר מ"ת, תוכנה הוא "להכניסו
בבריתו של אברהם אבינו", דאע"פ שחיוב
המצוה הוא מפני שציוונו הקב"ה ע"י משה רבינו
ולא בגלל הציווי לאברהם, ככ"ז תוכנה ומהותה
הוא "בריתו של אברהם אבינו", כי מתקשרים
באותו ברית שנכתרה עם אברהם.

וזהו הטעם השינוי בין ספר המצות לספר
היד: שספר היד הוא ספר הלכה ולכן מביא
מקור החיוב דהמצוה שהוא בפרשת תזריע
[לאחרי מ"ת], וספר המצות שענינו הוא פירוש
המצות [תוכנם והלכותיהם], מביא הכתובים

יינה של תורה

ביאורים בעניני הפרשה על דרך החסידות

איך אפשר לקרוא לצרעת "תזריע"?

עונשי התורה - רחמים ותיקון / הצרעת - תחילת הטהרה והחיים / הצמיחה
דלעתיד - מהזריעה שבזמן הגלות / עבודת התומ"צ בכדי לזרז ביאת המשיח

שמות הסדרות הנהוגים בפי בני ישראל, תורה גדולה יש בהם. אין הם סימן בעלמא להבדיל בין הפרשיות על פי תיבה הראשונה שבהן, כי אם בשם הסדרה נרמז תוכנה של הפרשה כולה ועיקר ענינה. והדבר מוכח מכמה וכמה פרשיות שהיה להן להיקרא על תיבה הראשונה שבהן, ונקראו בשם אחר המורה על תכנן (ראה לקוטי שיחות חכ"א עמ' 146. ועוד).

ומה ייפלא אפוא באשר לפרשיות תזריע ומצורע, אשר נקראו כל אחת בשם הפכי מתוכן הפרשה כולה: רובה ככולה של פרשת תזריע מדברת אודות מצורע הטמא וחשוב כמת, ומכל מקום נקראה "תזריע" על שם הולדת חיים חדשים המסופרת אך בתחילת הפרשה. ומאידך, פרשת מצורע המדברת על דרכי טהרת המצורע נקראה "מצורע" סתם, על שם טומאתו. והדבר צריך תלמוד.

ויש לבאר תחילה ענין טומאת המצורע ותכליתה, ואזי תתישב אל נכון סיבת שמות אלו, ומזה נוכל ללמוד הוראה בעבודת כל איש ישראל בזמן הגלות וההכנה לביאת משיח צדקנו.

עונשי התורה - רחמים ותיקון

עונש שנקבה תורה על החוטא, אינו ענין של עונש בלבד ח"ו, שהרי התורה היא תורת

חפד, אלא היא היא טובתו של החוטא ודרך תיקונו, שעונש זה יזכך נשמתו ויטהרנו מחטאו. אמנם, לא בכל העונשים נראה בגלוי ענין טובתו של החוטא, ובזה נתייחד ענין הצרעת שהיא עונש על חטא לשון הרע, שבה ניכר בגלוי כיצד היא מטיבה עם המדבר לשון הרע ומוליכתו אל דרך כשרי ישראל.

וכפי שכתב הרמב"ם (סוף הל' טומאת צרעת) שנגע הצרעת אינו ממנהגו של עולם, כי אם "אות ופלא היה בישראל, כדי להזהירן מלשון הרע". שהמדבר לשון הרע היו "משתנות קירות ביתו", ואחר כך כלי העור ובגדים שעליו, ואם עדיין עמד ברשעו "משתנה עורו ויצטרע". וצרעת זו אינה התראה וייסורים בלבד, כי אם סיוע לתיקון חטא לשון הרע, שכן המצורע "בדד ישב מחוץ למחנה", ועל ידי ש"ייהיה מובדל ומפורסם לבדו" הרי "לא יתעסק בשיחת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע".

ומענין עונש הצרעת, שהוא עזרה וסיוע לדרכי התשובה, יש ללמוד גם לשאר עונשין שבתורה, שכולם הם טוב וחסד וטובת החוטא, ומביאים אותו לדרך הישר, גם כאשר אין הדבר נראה כן בגלוי.

הצרעת – תחילת הטהרה והחיים

ומעתה יובן עומק מה שנקראו הפרשיות בשמותיהן תזריע ומצורע, שבזה נרמז כיצד כל ענין עונש המצורע הוא תחילת התיקון והתשובה מחטא לשון הרע החמור:

מדבר לשון הרע שנצטרע הוא "חשוב כמת" (נדרים סד, ב), אך מאחר שכבר נצטרע ויושב בדד, הרי בזה עצמו מתחילים שלבי תיקון חטאו, ומתחיל להסתדר בסדר טוב וחיים חדשים כשאר כשרי ישראל. והרי הדבר כתחיית המתים, שמלהיות "חשוב כמת" מתחיל הוא סדר חיים חדשים. ומשום כך נקראה הסדרה בשם "תזריע" דוקא, כי ב"תזריע" הכוונה להתחלת הלידה של חיים חדשים, ובזה מרומז כיצד כבר בעת טומאת המצורע מתחיל הוא להיות כברי' חדשה – "תזריע".

ומאידך, הפרשה המדברת מענין דרכי טהרת המצורע, נקראת בשם מצורע דוקא. שגם בזה נרמז יסוד גדול זה, אשר בעת שטהר המצורע מטומאתו, ויש לטעות אשר תיקון המצורע מתחיל רק מסדר הטהרה המסופר בפרשה, הנה תיכף מדגישים שהפרשה נקראת בשם מצורע, לידע ולהודיע שעצם מה שנצטרע כבר היה תחילת טהרתו ותיקונו, וכפי שנתבאר.

הצמיחה דלעתיד – מהזריעה שבזמן הגלות

כל איש ישראל הנתון בגלות, הרי הוא חשוב כמצורע אשר "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" (פרשתנו יג, מו), בזמן של העלם והסתר על גילוי אורו ית'.

והנה, כשם שמדבר לשון הרע, הרי עצם מה שמצטרע ויושב מחוץ למחנה הוא תחילת תיקונו וטהרתו, על דרך זה הוא במצורע הכללי, בבני ישראל הנתונים בגלות, שעצם מה שנמצאים בגלות ועובדים את השי"ת בעמל ויגיעה, הרי יש בזה כבר את התיקון לענין הגלות וההכנה לביאת משיח צדקנו בקרוב.

דכל הגילויים שיהיו לעתיד לבוא הרי הם ההמשכה מהמצוות שעושים עתה בזמן הגלות, שהוא ענין מה ש"שכר מצוה מצוה" (אבות פ"ד מ"ב), שהגילויים שיהיו לעתיד בעת מתן השכר הם נוצרים מקיום המצוות שבזמן הגלות. וכפי שמבאר אדמו"ר הזקן נ"ע בתניא (פ"ז) ש"תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים, שהוא גילוי אור אין סוף ב"ה בעולם הזה הגשמי, תלוי במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות".

וממילא הגלות והגאולה נקראות גם הן בשמות דתוריע ומצורע:

כבר בזמן הגלות ראוי לקרוא לעבודת ישראל בשם "תוריע", כי היא הזריעה והתחלת הצמיחה למה שיהיה בזמן הגאולה, שהזריעה היא מוכרחת ובלעדיה לא יצמח היבול, וכמו כן מעשינו ועבודתנו בזמן הגלות היא פעולה השייכת לצמיחה שבזמן הגאולה, ונקראת "תוריע" על שמה.

ומאידך, גם "תכלית השלימות של ימות המשיח ותחיית המתים" נקראת בשם "מצורע" על שם הגלות, שכן היא רק הצמיחה והתוצאה מעבודת בני ישראל ה"מצורעים", בימי שבתם בדד בגלות מחוץ למחנה.

עבודת התומ"צ בכדי לזרז ביאת המשיח

והנה כל איש ישראל הוא מאמין בביאת משיח צדקנו ומחכה לביאתו, שהלא הוא מיסודות האמונה הפשוטה שהיא אצל כל יהודי בשווה, כקטן כגדול.

אך זאת יש ללמוד מפרשתנו, תוריע מצורע, אשר אמונה וציפייה זו עליה להשפיע גם על מעשינו ועבודתנו בזמן הגלות, עד אשר נקראת העבודה בשם תוריע על שם שהיא הזריעה לגילוי דימות המשיח.

דיש והאדם עובד עבודתו, לומד תורה ומקיים מצוות הבורא ית"ש, ועושה הוא זאת משום שכן נצטווה, אך בלא ההרגש שמעשים אלו הם הכנה וזירוז לביאת משיח צדקנו. יודע הוא אמנם שהמשכה ממעשיו עתה הם הם יהיו הגילויים דלעתיד, אך אין הוא מקיים המצוות בהרגש זה ולתכלית זו, ונוסף על כך, אין נוגע לו אימתי יבוא משיח, אם עתה או לאחר זמן, ועד בדור אחר ח"ו. העיקר שלומד תורה ומקיים מצוותיה, ו"זורע" את הצמיחה שלעתיד, לכשיבוא משיח.

וזאת למדנו מזה ששתי הפרשיות מחוברות הן, שעבודת יהודי בזמן הגלות "תוריע", עליה להיות "מחוברת" ל"מצורע", ולהעשות בהרגש של "תוריע מצורע", שמעשיו

ו"זריעתו" בזמן הגלות חדורים ומחוכרים תמיד בציפייה ושאיפה תמידית לגאולה,
"אחכה לו בכל יום שיבוא".

פנינים

דרוש ואגדה

מוהל - בעל מסירות נפש

בקשר לפסוק "וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג), ישנה הלכה בשו"ע "מילה בזמנה דוחה את השבת, שנאמר: וביום השמיני ימול בשר ערלתו - ביום ואפילו בשבת" (שו"ע אדה"ז תחילת סימן שלא).

ענין זה של מילה בשבת יש בו דבר פלא. שהרי אם האב הוא שמל את בנו ביום השבת - מובן, שהרי זו היא מצוה שלו; אבל כאשר בא מוהל אחר ומל את הבן - וכמו שהוא ברוב הפעמים - הרי לכאורה, כיון שאין המצוה מוטלת עליו בדוקא, למה לו להכניס עצמו בזה ולעשות פעולה שהיא ההיפך משמירת השבת?

ויש לומר שאדרבה, בזה בא לידי ביטוי ענין המילה לאמיתתו. שכן מבואר בספרים שענין המילה מדגיש את מסירות הנפש, שיהודי מוכן למסור נפשו להקב"ה בלי שום חשבונות, ואפילו כשעל פי התורה יש בזה שאלות וספקות (וע"ד מעשה פינחס - ראה ירושלמי סנהדרין פ"ט ה"ז). והיינו, כי מסירות נפש זו היא מצד דרגת ישראל כפי שהם למעלה אפילו מהתורה, וכמאמר רז"ל מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר, גם למחשבת התורה (ראה בר"פ פ"א, ד. תדב"ר פ"ד).

וכיון שענין המילה הוא גילוי העצם שישארל הם למעלה מהתורה, לכן הרי זה מודגש בפעולת המילה, שהמוהל מוכן למסור נפשו ברוחניות, לעשות מעשה של חילול שבת ולמול את התינוק. ומוהל שאינו מוכן למסור נפשו ולמול בשבת - אינו יכול למול גם בחול; כי הרי על ידי המילה נעשית תחילת כניסת נפש זו הקדושה (שו"ע אדה"ז או"ח מהד"ת סוס"ד), והיינו התקשרות העצמית של ישראל בקוב"ה שלמעלה מהתורה, ודבר זה אפשרי אם תכונה זו נראית כמוהל הבא למול את התינוק ולהכניסו בברית.

(נ"פ לקוטי שיחות חל"ה עמ' 57 ואילך)

משיח - מצורע?!

נאמר בגמרא (סנהדרין צח, ב): "מה שמו של משיח) . . רבנן אמרי חיוורא דבי רבי שמו (מצורע של בית רבי רש"י)". ולכאורה דבר זה תמוה ביותר, וכי למה נקרא משיח בשם "מצורע"?

ויש לבאר ענין זה על פי מה שכתב אדמו"ר הזקן בלקוטי תורה (תוריע כב, ב) בנוגע לנגעים, וזה לשונו: "נגעים דברים גבוהים הן, שאינו נקרא טמא עד שיקראנו הכהן טמא, וכשעדיין לא קרא לו שם טמא אין הנגעים בכלל טומאה אלא אדרבה הם אורות עליונים, רק שהם דינא קשיא דקדושה . . והוא אל אהרן הכהן, שנתעלים על ידי הכהן שהוא חסד עילאה . . ויוכל להמתיק דינים כשאומר טהור כו". זאת אומרת, שעצם ענין ה"נגע" (קודם קריאת שם טמא על ידי הכהן) אינו ענין של טומאה, אלא אדרבה, ענין של קדושה.

ועל דרך המבואר בענין מדת הגבורה שלמעלה, שבשרשה ומקורה אינה ענין של דין ומניעת ההשפעה, אלא אדרבה, גבורה מלשון תגבורת, תגבורת החיות (על דרך גבורות גשמים), השפעה בהתגברות יתירה. אלא שהשפעה זו נעלית כל כך, שאין אנו יכולים להכיל השפעה גדולה שכזו. ומ"גבורה" שכזו יורד ומשתלשל מזה אחר כך ענין הגבורה כפשוטה, שהיא מניעת השפע לגמרי, ובפרט כשהמקבל אין ביכולתו להכיל שפע רב כזה (ראה בזה תורה אור ר"פ נח (ט, ג). שם ק"ו, ג. ועוד).

וכן הוא בענינו, שענין ה"נגע" בשרשו הראשון הוא תגבורת הקדושה - "אורות עליונים", שאין הנבראים יכולים להכיל אורות שכאלו, אלא שמזה משתלשלים "דינים קשים" כפי שהם עדיין בעולם הקדושה; ומדינים קשים אלו באים אח"כ למטה יותר מראות הנגעים הטמאים.

וזהו מה שמשיח נקרא בשם "מצורע", כי בזמן הגאולה תהיה היציאה מכל המיצרים והגבולות, ואז גם האורות הכי נעלים, שעכשיו אינם יכולים להתקבל אצלנו, יתגלו לכל, ויהי אז תגבורת הקדושה, בבחינת "מצורע" כפי שהוא בשרשו, שתתגלה בעולם הזה.

(נ"פ לקוטי שיחות חל"ה עמ' 33 ואילך)

חידושי סוגיות

עיון ופולפול בסוגיות הפרשה

בדין נודר בקרבן מצורע

יקשה בסברת הדין דעשיר שנדר להביא קרבן דמצורע עני - מביא קרבנות מצורע עשיר, דמהיכא תיתי יחוייב מה שלא נדר / יקדים סתירה דאשכחן לכאורה בדין זה, שבהל' מעה"ק נראה דאינו מחוייב בקרבן עשיר / יסיק ביאור מחודש בהך דינא דתרי מילי יש כאן - מדין חובת נדרו ומדין כפרת המצורע על ידו

ובש"ס שם אשכחן סברא בזה, דקא מתמה התם בהא דהנודר על מצורע עני מביא קרבן עני - "ואע"ג דמדירו עשיר (בתמי, רש"י), ואם דל הוא אמר רחמנא, ולא דל הוא" [נועיי' קרבן אהרן לתו"כ מצורע יד, כא דפי' התמיהה "שאיך יתכן שעשיר יביא קרבן עני וזה הקרבן לא התירה אותו התורה אלא למי שהוא דל כו"ן]. אולם עדיין עלינו להבין הך סברא גופא, דסו"ס כיון שנודר זה מעולם לא נתחייב בקרבן מצורע כלל וכלל, דלאו מצורע הוא, וכל חיובו להביא קרבן אינו אלא בזה שמקבל ע"ע בנדר חיוב קרבן דעני זה, שוב מהיכא תיתי יפול עליו חיוב קרבן של מצורע עשיר, מאן דכר מציאות דמצורע עשיר כאן?!

וְלֹא־הוֹסִיף דהגאון מרגצ'וב האריך לבאר (בצפע"ע על הל' נזירות פ"ח הי"ח) דמה

כתב הרמב"ם בסוף הל' מחוסרי כפרה: עשיר שאמר קרבנו של מצורע זה עלי והמצורע הי' עני הרי זה מביא על ידו קרבנות עשיר שהרי יד הנודר משגת. ועני שאמר קרבנו של מצורע זה עלי והי' המצורע עשיר הרי זה מביא על ידו קרבנות עשיר שהרי זה הנודר חייב בקרבנות עשיר. ע"כ. ומקורו בסוגיא דערכין דף יז.

והנה הסברא שהביא בדין הא' שמפני ש"יד הנודר משגת" חייב בקרבנות עשיר - צריכה עיון ולימוד, כי למאי נפק"מ הא דיד הנודר משגת אחר שסו"ס לא קיבל ע"ע בנדרו אלא "קרבנו של מצורע זה", ומצורע זה עני הוא, ומהיכא תיתי לחייבו בקרבנותיו של מצורע אחר - מצורע עשיר, ומה אכפת לן שהנודר עשיר, אין לנו לילך אלא אחר הנדר שנתחייב בו.

למכה וכתב דהרמב"ם "לא חשש לפרש כאן לפי שסמך על מ"ש שם", היינו דבאמת גם בהל' מעה"ק כוונתו לומר דהיינו דוקא בשהנודר עני. מיהו הך תירוץא עולה יפה רק לשיטת הכס"מ הידועה (ראה יד מלאכי כללי הרמב"ם אות ו), שהרמב"ם בספרו סמך בחד דוכתא אפילו אמה שכתב בהלכות שלאחרי זה, אבל להנך הדעות (דכוותיהוה מסתבר, לכאורה) דהרמב"ם סמך רק "על מ"ש כבר במקום אחר הקודם לזה אבל שנאמר שסומך כאן על מה שיבא לפנינו היא סמיכה שאין בה עמידה" (יד מלאכי שם, עיי"ש הראיות והיסודות לשיטה זה), הרי אין כלל מקום לתירוק זה.

ועל כן נראה בדרך מחודשת, דבדין זה גופא יש ב' גדרים: מדין מעשה הקרבנות - עשיר הנודר על מצורע עני דיו שיביא עבור מצורע העני קרבנות עני (ורק באם המצורע עשיר יצטרך להביא, כנדרו, קרבנות עשיר) ובוה מיירי בהל' מעשה הקרבנות. משא"כ מדין הל' מחוסרי כפרה - מחויב העשיר להביא (עבור המצורע העני) קרבנות עשיר.

וביאור הדבר, דהנה קיי"ל (הל' מעה"ק שם ה"ח) ד"חטאת ואשם . . אינן באין בנדר ונדבה, האומר הרי עלי חטאת או אשם . . לא אמר כלום". אבל אם אמר "חטאתו כו" של פלוני עלי, אם רצה אותו פלוני הרי זה מניחו להקריבין על ידו ומתכפר לו" (שם ה"ט). ויש לומר, שבדין זה (שאפשר להביא חטאת וכיוצא בה לשם אחר המחוייב בזה) יש ב' חידושי דין. חדא מצד הלכות נדרים - דאע"פ ש"האומר הרי עלי חטאת לא אמר כלום" (היינו דלא חל שום חיוב

שהתורה פטרה עני מקרבן עשיר הוא לא משום דאין לו ומחמת עוניו (שאו אולי אפ"ל דכאלו העני מחוייב בעצם בקרבן עשיר ורק העניות פוטרנו, ושוב נוכל לתרץ לעניננו דהעשיר הנודר עומד במקום העני באופן שאין לו הפטור הצדדי דעניות), אלא "הדין כך" מעיקרא, והוא "פטור בעצם", שמצורע עני קרבנו מעיקרא אינו אלא קרבן עני].

וגם צ"ע במ"ש הרמב"ם בכבא הב', "שהרי זה הנודר חייב בקרבנות עשיר", דהלשון אינו מחוור וטפי הול"ל "שהרי זה המצורע חייב בקרבנות עשיר" (היינו, שכיון שהמצורע עשיר הוא, להכי הנודר שקיבל ע"ע לפטור החיוב דמצורע זה חייב להביא קרבנות עשיר).

והנה דין זה הביא הרמב"ם גם לעיל פי"ד מהל' מעשה הקרבנות ה"ט "האומר קרבן מצורע זה או יולדת זו עלי, אם ה' אותו מצורע או היולדת עניים מביא הנודר קרבן עני, ואם היו עשירים מביא הנודר קרבן עשיר אע"פ שהנודר עני". ולכאור' סותר דבריו מהכא להתם בכבא הא' שהמצורע עני, דהכא פסק דתליא במצב הנודר, ואם עשיר הוא מביא קרבן עשיר אף שהמצורע עני הוא, אבל התם פסק "מביא הנודר קרבן עני" סתם, דמשמע בכל ענין - בין ה' המצורע עני ובין ה' עשיר. ובאמת הדברים סותרים גם את המפורש בסוגיין בערכין, דדינא דמתני' "ה' מצורע עני מביא קרבן עני" איירי "כשה' מדירו עני . . אבל מדירו עשיר ה"נ דמייתי בעשירות". וצע"ג.

אכן, בכסף משנה שם הקדים רפואה

אלא) בפעולת הכפרה עבור המצורע [ובזה יתבאר כפתור ופרח שינוי הלשונות דהרמב"ם, דבהל' מעה"ק נקט "מביא הנודר קרבן עני" ובהל' מחו"כ "מביא ע"י ידו קרבנות עשיר", ודו"ק]. וזהו דפסק שם "מביא על ידו קרבנות עשיר", כי הדין שמצד "מחוסרי כפרה" הוא, שמצד דין ערבות יכול ישראל אחר להעביר אליו הבאת הקרבן דהמצורע (כאילו הי' הנודר בעצמו המצורע), ושוב כיון שהנודר הוא המביא והמקריב את קרבן המצורע, לכן (בפרט זה) מודדים לפי הישג ידו (לא של המצורע, אלא) של הנודר, כשם שדנים בכל מקום את המצורע, ולהכי באם "יד הנודר משגת" צריך הוא להביא קרבנות עשיר כאילו יש כאן לפנינו מצורע עשיר, ודינא דמצורע עשיר הוא שאינו יכול להביא קרבן עני, דגבי המצורע "ואם דל הוא אמר רחמנא, ולא דל הוא".

ומעתה מיושב שפיר גם לשון הרמב"ם בבבא הב', "ועני שאמר . . והי' המצורע עשיר הי' עני מביא . . קרבנות עשיר שהרי זה הנודר חייב בקרבנות עשיר". רוצה לומר, דעם היות שמצד "הלכות מחוסרי כפרה" אכן צריכים לאמוד הקרבן לפי הישג ידו של **מביא** הקרבן (הנודר), כנ"ל בבבא הא', ומאחר שמביא הקרבן (בבבא זו) עני הוא, הי' עליו להביא קרבן עני - הנה אעפ"כ אמרינן דדינא הוא שיביא קרבנות עשיר, כיון ש"זה הנודר חייב בקרבנות עשיר", פירוש דעדיין מדין הנדר הלא התחייב להביא "קרבנו של מצורע זה" (שהוא עשיר), ושוב צריך הוא להביא קרבנות עשיר (וכדברי הרמב"ם בהל' מעשה הקרבנות, כנ"ל).

לקיים הנדר), הי' רק כשאין שום צד חיוב בדבר, אבל היכא דאומר "חטאתו כו' של פלוני (המחוייב בדבר) עלי" שוב חל על הנודר חיוב להביא הקרבן מצד דין נדר. ועוד חידוש מצד המתכפר - דעם היות שהחיוב להביא חטאת חל כמובן על מי שצריך לכפרה (החוטא, או בנדו"ד המצורע), חידשה תורה מדין ערבות דכל ישראל שיכופ' ישראל אחר להביא הקרבנות "על ידו", וקרבן זה של ישראל האחר פועל את הכפרה של החוטא והמחוסר כפרה (ובנדו"ד המצורע).

והנה בהל' מעשה הקרבנות בא דין האומר קרבן מצורע זה עלי בהמשך לדיני נדרים ונדרות שבקרבנות (שבזה מתחיל הפרק שם), והיינו דקאי בחיוב שע"ה הנודר לקיים את נדרו [ודו"ק דענין הבאת חטאת פלוני המכפרת על הלה - הובאה בהלכות אלו רק להלן, ועדיין לא השמיענו גדר זה כאן]. ולהכי כתב שמביא הנודר קרבן עני (אפילו כשעשיר הוא), דהא **מוצא השפתים דהנדר** הי' "קרבן מצורע זה עלי", דהוא הטיל ע"ע להביא קרבנותיו של מצורע זה, ומאחר שמצורע זה עני הוא, הנה מצד הלכות נדרים מחויב להביא קרבן עני (ועיי' בסוגיין גבי גדר "חייבא דגברא" כו' ואכ"מ), וכמו"כ לאידך בבבא הב', "אם היו עשירים מביא הנודר קרבן עשיר אע"פ שהנודר עני" - שגם דין זה ישנו מצד גדרי נדרים.

משא"כ בהל' מחוסרי כפרה תוכן הדברים הוא **כפרת המצורע**, ובמילא ההדגשה בהבאת הקרבן דהנודר היא (לא בכך שיוצא ידי חובתו שלו לקיים נדרו,

ויש לומר הביאור בזה, דאע"פ שהנודר עצמו הוא עני (והי' ראוי לאמדו כפי ההישג יד ש"ז), הנה כיון שע"י נדרו נתחייב בקרבנות עשיר, שוב נעשה הדבר כאילו שחיוב הנדר גופא פועל עליו שיהי' לו גדר הישג יד דעשיר גם לענין כפרת המצורע, ולהכי כתב הרמב"ם ש"מביא ע"י ידו קרבנות עשיר". [וע"ד הא דנשבעים לקיים מצוות (גדרים ח.), כיון שבטבע ירוז אותו הדבר, והיינו זירוז בפועל, שאכן יתייגע לקיים שבועתו - ואזי "יגעת ומצאת" (מגילה ו:), ויהי' הדבר בהישג ידו].

אלא שביאור זה עדיין אינו מתיישב דיו, דהלא גם בכבא זו הב' נקט הרמב"ם הלשון "מביא ע"י ידו קרבנות עשיר", שמהדגשה זו משמע, כנ"ל, שחיובו להביא "קרבנות עשיר" אינו רק מצד החיוב דהנדר, אלא גם מצד כפרת המצורע [ובפרט שיש בזה נפקא מינא להלכתא, כי באם החיוב להביא קרבנות עשיר הוא רק מצד קיום הנדר, ולא מצד כפרת המצורע, שוב צריך לומר דבדיעבד, באם הביא הנודר (העני) קרבנות עני, נתכפר המצורע, ורק שהנודר לא יצא ידי חובת נדרו; משא"כ אם החיוב הוא גם מצד כפרת המצורע, כמובין].

תורת היים

מכתבי עצות והדרכות בעבודת השי"ת
בחי יום יום

המשפיע יוצא אל המקבל

הבעש"ט הנהיג שהמשפיע הולך אל המקבל – בלימוד והרבצת התורה והיהדות יש לנהוג כבעל עסק, וכשם שבפרנסה גשמית לא ספונים בחדר אלא יוצאים ותרים בהשתדלות וביגיעה אחר קונים, כן הוא בעסק של תורה ומצוות, ויש לעסוק בזה בכל מקום ומצב

ויצא הכהן אל מחוץ למחנה

הוא יוצא אליהם, מפני שעליו להטריח את עצמו במראות נגעים, לפי שהוא ניוון מישראל בארבעה ועשרים מתנות, וכך אמר המשל, מי שאכל בקדירה ילקה בה, שנאמר ויצא הכהן אל מחוץ למחנה (מצורע יד, ג. מדרש החפץ)

הבעש"ט הנהיג שהמשפיע הולך אל המקבל

בעתו קבלתי מכתבו, בו מבקש איזה הוראה בנוגע להנהגתו בארצנו הקדושה ת"ו במחננו אשר כולם אנשים פשוטים פליטים ממקומות שונים... הנה זה מכבר אמרתי שכיון שנמצאים אנו בעקבתא דעקבתא דמשיחא הרי יש על כל אחד להשתדל בעבודת ההכנה לביאת משיח...

וידוע החילוק ונתבאר גם כן בשיחות כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר אשר בימים הקדמונים ובתורת הנגלה ה' הסדר שהיו המשפיעים מחכים עד שיבוא המקבל לקבל, והבעל שם טוב הנהיג וכן עשו כמה מתלמידיו ותלמידי תלמידיו אחריו שיהי' המשפיע הולך אל המקבל, וכן הוא גם בנוגע לחסידים שצריכים הם לשוטט ברחובות ולקרב נפשות ולבבות בני ובנות ישראל לאביהם שבשמים על-ידי הנהגות החסידים דרכי החסידות ותורת החסידות,

וכיון שדורשים זה מאתנו הרי בודאי ניתנו לנו הכחות על זה כי אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו ולפום גמלא שיחנא . . כל אחד ואחד מאתנו עשוהו למשפיע אשר יזכה לקרב את לבן של ישראל לאבינו שבשמים אשר גודל ענין זה אין לשער ואין להעריך והאריכות בזה אך למותר.

אינו מחכה שיבואו אליו, מתייגע יומם ולילה, רץ ומחפש קונים

...מובן שמה שכותב שכשתהי' הזדמנות לנצלה בפעולות להחזקת היהדות יעשה זה תיכף ומיד, אין זה מספיק, וכידוע הביאור בלשון רז"ל, עוסק בדברי תורה, שזה צריך להיות על דרך הנהגת האדם בעסקו, שאינו יושב בכיתו ומחכה שיבואו אליו וישאלוהו אם יש לו סחורה פלונית ואם רוצה להרוויח וכו', אלא שבעל העסק משתדל ומתייגע בזה, וכהלשון! אנו רצים והם רצים. והאריכות בדבר הפשוט אך למותר, ומובן דלא לדרשא קאתינא אלא לשינוי לטוב בפועל, וה' יתברך יצליחו.

(אגרות קודש ח"ג ע' קפ)

בעל עסק – גם במקום הנופש

נעם לי לקבל הידיעה שנמצא הוא וזוגתו שיחיו במקום מנוחה בניו הייווען ובודאי גם שם מחפש הזדמנות להאיר אור תורה ונר מצוה ומאור שבתורה הדרכותי ומנהגי' בהסביבה,

וכידוע פירוש כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע על ביטוי רז"ל "עוסק בתורה" ולא "לומד תורה", שכמו בעסק כפשוטו משתדל לעשות את זה במקום שרבו העוברים ושבים כן אין יושב סגור בחדרו חדר לפנים מחדר ומחכה פן ואולי יבוא מי להציע ענין של עסק אלא שרצים אחריו הרי ממש באופן כזה צריך להיות העסק בתורה, והאריכות בזה אך למותר.

ובודאי כיון שמשתדל באופן הנ"ל מצליח וכפסק רז"ל² יגעת ומצאת.

(אגרות קודש ח"ט ע' ריה-ט)

(1) ברכות כח, ב.

(2) מגילה ו, ב.

דרכי החסידות

שיחות ומכתבים בעניני עבודת ה'
מכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ מליובאוויטש זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

להאמין באמת!

העבודה היא להחדיר את האמונה במובנה הפנימי, היינו להכניס חיות באמונה, שזהו "ושמן על ראשך אל יחסר", השמן והיין שבתורה זהו לימוד תורת החסידות, שבאמצעותה באה האמונה בקליטה פנימית

"ובאמונה זו באמת, נעשה הכל טוב גם בגלוי"

השם יתברך יחזק בריאות בעלה בריאות ובריאות ילידיהם יחיו ויגאל השי"ת בקרוב את בעלה וחבריו שי' ויתן השי"ת להם פרנסתם בריוח ובמנוחה.

הוד כ"ק רבינו הזקן אומר (אגרת הקדש סי' י"א) "ואם כן הכל טוב בתכלית, רק שאינו מושג, ובאמונה זו באמת, נעשה הכל טוב גם בגלוי".

האמונה ישנה בכל אחד ואחת בישראל, אבל הוד כ"ק רבינו אומר שצריך להיות אמונה באמת, ולכאורה יפלא הלא אמונה ואמת אחד הם, ובספרי השרשים הנה אמונה פירושו אמת, כי האמונה הוא בעיון ציורי, בדבר הנראה לעינים אינו שייך אמונה, ורק בענין ציורי, ואמת הוא הסכמה המציאות עם הציור העיוני א"כ למה מדייק הוד כ"ק רבינו ובאמונה זו באמת.

אמונה שמכניסים אותה בהרגש פנימי

אך הענין הוא דהנה אמונה היא אמת בעצמות מהותה, כי האמת הוא דבר אשר לא ישתנה ולא יפול תחת החילוף והתמורה באיזה שינוי שיהי', אבל כללות מציאותה היא מקיפי ולא פנימי, וכמבואר ענינו במקומו, ואמת הוא פנימי וזה ובאמונה זו באמת כשמכניסים אותה בהרגש פנימי, ובה נעשה הכל טוב גם בגלוי.

לקראת שבת

כג

ידעתי את טעמו של צער זה, ועד כמה כבדה היא העבודה לקבלה באהבה ומה גם לקבוע המוח והלב להיות כלים טובים לחשוב מחשבות של תורה ועבודה פנימית, אבל עם זה צריכים לדעת כי הוא שרש הטוב הגלוי, ולייקר בכל שעה ושעה להשתמש בה להגיע אל העיקר הוא הטוב הגלוי, והשם יתברך יגאל אותם במהרה בגאולה שלמה, ולא יוסיפו לדאבה עוד, ויהי זה מבוא להסתדרות טובה בעזרתו ית' בפרנסה טובה ובחיי משפחה מאושרים ובגידול בנים ובנות לתורה חופה ולמעשים טובים, ואתבשר בקרוב בשורות טובות בגשמיות וברוחניות.

(אגרות קודש ח"ג ע' קגג-ד)

להכניס חיות באמונה

הבעל דבר בא... בשכלו של גנב חכם, כשתופסים אותו בגניבתו הוא מתחיל לקרוא רחמנא - רחמנא קריא - הוא מזכיר שם שמים, אבל האמת היא שאפשר להיות "גנב אפום מחתרתא רחמנא קריא".

ענין זה מוסבר היטב בתורת החסידות. שכן, אמונה היא בבחינת מקיף. הגנב מאמין בה' שהוא הזן והמפרנס אבל יחד עם כך הוא חושב שהכלי לפרנסתו הוא באמצעות גניבה, ולכן הוא מבקש מהשי"ת שיצליח לו בפרנסתו זו. ואילו העבודה היא להחדיר את האמונה במובנה הפנימי, היינו להכניס חיות באמונה, שזהו "ושמן על ראשך אל יחסר", השמן והיין שבתורה זהו לימוד תורת החסידות, שבאמצעותה באה האמונה בקליטה פנימית.

כשהאמונה נקלטת בצורה פנימית, קיים אז סדר עבודה אחר לגמרי, בו מרגישים את מעלתו של הזולת תוך הבנה שיש לאדם להפקיר את עצמו כדי לקרב את הזולת, ואז מתגלה הכוח שכדי לקרב אברך ולהעמיד אותו על דרך האמת - כדאי למסור את הנפש על כך.

(לקוטי דיבורים בדרך א ליקוט ה אות כא)

הוספה

מכתבי עצות והדרכות
בעבודת השי"ת ובחיי היום יום

פרשת מצורע

טבילה המטהרת

חשיבותה של טבילת טהרה לעבודת ה' בכלל ולתפילה בפרט,
טהרת הנפש ע"י הטבילה "במי הדעת הטהור"

וְרַחֵץ בַּמַּיִם (מצורע טו. ה)

התפלה מקובלת יותר עם הטבילה

על פי המבואר בכמה ספרים, הזהירות בטבילת עזרא שייכת ביותר ומשפיעה ביותר על אופן התפלה ומדריגתה, ועד כדי כך אשר אף שמשורת הדין בטלו לטבילותא דעזרא - דעת רב האי גאון (אחרון לגאונים וראשון במעלה) - זהו רק בהנוגע לתורה, לדברי תורה, ולא לתפלה (עיין ר"י לר"ף פ"ג דברכות, ומסיים שם, שאף שאין הדין מוכרח על פי הלכה וכו' - אבל לדברי הכל התפלה מקובלת יותר עם הטבילה, וכבר האריכו בהאמור בספרי קבלה וחסידות וגם מוסר).

(אגרות קודש חי"ח ע' קנג)

...ובהכנה זו נכללה ג"כ טהרת הגוף, אשר אף שבטלוה לטבילותא דעזרא, הוא רק שבטלוהו להחיוב, אבל טהרת הגוף מועילה ביחוד לתפלה.

(אגרות קודש חי"ד ע' תז)

בכלל בכדי שתהיה התפלה מקובלת יותר, נכון להפריש איזה פרוטה לצדקה לפני התפלה בכל יום חול, וישתדל שתהיה התפלה בטהרת הגוף ע"י טבילה במקוה לעת הצורך, ולהתפלל במקום שהצבור מתפללים, ששם האויר מזוכך יותר.

(אגרות קודש חט"ו ע' פח)

וגודל הענין מבואר בכמה מקומות, ובפרט בקשר עם עבודת התפלה, ועיין לקוטי תורה לרבנו הזקן בעל התניא - פוסק בנסתר דתורה - והשלחן ערוך - פוסק בנגלה דתורה - בפרשת תבוא מג ב'. ועד להמבואר בכמה ספרים, שהבעש"ט זכה לענינים הנעלים יותר מפני ענין המקוה.

(אגרות קודש חכ"ב ע' שנג)

טבילה בבוקר ככהן המתכוונן לעבודה

במ"ש אודות שייכות טבילה במקוה (לפני) להתפלה, יעוין בסידור שם. ויש להסבירה גם על פי נגלה, על פי דברי הרשב"א - הובא במגן אברהם ריש סי' ד' - אשר האדם בקומו בבקר הוא ככהן המתכוונן לעבודה, והרי אין נכנסים לעבודה אלא בטבילה תחלה. וגם זה דבר משנה הוא (יומא ל, א).

אף שלא קבעו זה חובה, כמו שלא קבעו גדולה מזו - טבילת עזרא - מפני שאין כח בצבור לעמוד בה (וכלשון הרמב"ם פרק ד' מהלכות תפילה, ועיין ג"כ לקו"ת לרבנו הזקן פ' תבא סוף ע"א בדף מג).

(אגרות קודש ח"א ע' ת)

תוספת קדושה כטבילת כהן גדול

נסתפק במה שכתבתי 'מקוה טהורה', והנה במכתבי אינו בוא"ו אלא 'מקוה-טהרה', וכוונתי לטבילת עזרא - על כל פנים בזה יזהר, ומה טוב גם במקוה המוסיפה קדושה לקדושה גדולה יותר, וכמו שנמצא עד"ז בש"ס היינו בטבילת כהן גדול ביוהכ"פ שבין עבודה לעבודה.

(אגרות קודש ח"א ע' קפד)

כמה דרגות ועליות בטבילה מטהרה לטהרה

נעם לי להוודע על דבר נדבת לבם הטהור, שלו ושל חבריו שי', חבור לטהרה, לעורר לבב בני ישראל - אשר כל אחד ואחד בהתחלת יומו כשיעור משנתו אומר ומברך "אלקי (שהוא טהור ומעונו טהור ומשרתיו טהורים) נשמה שנתת בי טהורה היא" - על גודל ענין הטבילה וטהרת הגוף, כלי של קדש וקנינו של הקב"ה, מיוסד בראשונים ואחרונים אשר מפיהם אנו חיים.

ולא רק הטבילה מטומאה כפשוטה לטהרה, כי אם גם טבילה מטהרה לטהרה, אשר כמה דרגות יש בזה ועליות, ובדוגמת חמש המעלות שמנו חכמים שהטובל לחולין טמא למעשר וכו',¹ וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע שאין דומה זמן טבילת טהרה, ימי החול בכלל, ימי הקריאה בשני וחמישי, ימי תענית, ערבי שבתות ומועדים וערב ר"ה ויהכ"פ, שבתות ומועדים.

וכמובן שכמה עליות יש בזה גם מהרמב"ם, שכל דבריו הם בתכלית הדיוק, בסיום וחותרם ספר עשירי הוא ספר טהרה, שמבאר אשר הטבילה וביאה במים רומזת להבאת נפשו בימי הדעת, וכדבר משנה סוף פרק יום הכיפורים: "מה מקוה מטהר את הטמאים, אף הקב"ה מטהר את ישראל".

(אגרות קודש ח"כ ע' צג)

טהרת הגוף וחיזוק האמונה

במענה על שאלתו אשר אחיו מבקש ממנו ללמוד עמו תורת החסידות, והספק בזה כיון שהמקוה רחוקה מהשכונה בה דר אחיו ואינו טובל רק בערב יוה"כ^פ, ובמילא שואל אם ללמוד עמו לימוד הנ"ל או לאו.

והנה אין פרט אחד נוגע בחבירו כי מובן אשר מופרך הדבר לגמרי, מה שאינו טובל אלא בערב יום הכיפורים, כי הרי זה נוגע לא רק ללימוד החסידות, אלא לטהרת הגוף והוספה בכלל בחיזוק האמונה, (עיין ברמב"ם סוף הל' מקואות) השראת אלקות וכו', ובפרט כשהמדובר בנוגע לנוער ולאלו הנמצאים בארץ אשר "עיני² ה"א בה מראשית השנה עד אחרית שנה", ובמילא עליו להשתדל להשפיע על אחיו שיטבול לעתים קרובות יותר עד כמה שאפשר, ועל כל פנים – הטבילה דטבילת עזרא, ובמקום טבילת תוספות טהרה (ולא הנ"ל) הרי ילמוד איזה משניות בסדר טהרות, ומה טוב במס' מקואות, שבמקום אונס וכיוצא בזה מחליף זה את הענין דמקוה תוספת טהרה (ולא טבילה שמתמאה לטהרה).

(אגרות קודש ח"ט ע' רנג)

עצה לשכחה

במ"ש אודות ענין השכחה, ידוע העצה לזה להיות זהיר בטבילת עזרא, ולהיות בקי בעל פה איזה פרקים משניות ועל כל פנים פרק אחד מספר תניא קדישא, ולמעט בדברים בטלים ומחשבות בטלות.

(אגרות קודש ח"ט ע' קנג)

מהעצות המועילות תמיד לכוונה בתפלה

בהנוגע לכוונה בתפלה, צדק בדבריו שלא בכל פעם היא אותה העצה, שהרי

תלוי זה במצב רוח האדם, המשתנה מזמן לזמן, בכל זאת ישנן נקודות כלליות אשר בכל עת ובכל זמן מועילות הן.

ומהן, נתינת הצדקה לפני התפלה וכמאמר רבותינו ז"ל (ב"ב י, א) "ר"א יהיב פרוטה לעני והדר מצלי", וכמו שכתוב: "אני בצדק (אזי) אחזה פניך", כן הזהירות בטבילת עזרא, ושיהי' הסידור פתוח לפניו במקום בו מתפלל, ז.א. שאפילו כשמפני העמקות או התלהבות מתפלל בעינים סגורות וכיוצא בזה - עצם הענין שהסידור פתוח באותו מקום, מאחו (האֵלֵט צו) המחשבה.

(אגרות קודש ח"ח ע' קכא)

סייעתא דשמיא לעוסקים בצרכי ציבור

בטח למותר לעורר את כת"ר על הכתוב: "ומבשרך לא תתעלם", וכוונתי שאף שהעוסק בצ"צ פטור מן הכל, הרי לעסק זה גופא שנצרך לסייעתא דשמיא ביותר וביותר - זקוקים לכמה ענינים שאיש הפרטי אינו מוכרח בזה.

ומהענינים העיקרים המובא בכמה ספרים ונמסרים גם כן בעל פה הם, בהקו דגמ"ח - "יהיב פרוטה לעני והדר מצלי", בהקו דעבודה, שמשחרב ביהמ"ק "תפלות" במקום קרבנות תקנום - היינו תפלה במתינות ובטהרה, שזהו על כל פנים הזהירות בטבילת עזרא, וראה ברי"ף ותלמידו רבינו יונה פ"ג דברכות בשם רב האי גאון דלא בטלוה לטבילה אלא לתורה מה שאין כן לתפלה, ואע"ג דאנן לא קיימא לן כן - אבל לדברי הכל התפלה מקובלת יותר עם הטבילה, ובפרט שכבר ידוע מ"ש הרמב"ם שאף שבטלו לטבילותא דעזרא הרי מימיו לא בטל טבילה זו.

(אגרות קודש ח"ט ע' רנט)

טהרת הנפש ב"מי הדעת הטהור"

ומענין לענין באותו ענין: דברי הרמב"ם שם, אף שלכאורה מחלק האגדה הם, עיקר גדול בהלכות טהרה למדנו מהם. וז"ל: "דבר ברור וגלוי כו' רמז יש

(3) תהלים יז, טו.

(4) ישעי' נח, ז.

(5) ברכות כו, ב.

(6) אגרת הרמב"ם לר' פינחס ב"ר משולם - נדפסה בשו"ת הרמב"ם ליפסיא סי' קמ. אגרות הרמב"ם ע'

בדבר כשם שהמכוון לבו לטהר כיון שטבל טהר כו' כך המכוון לבו לטהר נפשו כו' כיון שהסכים בלבו לפרוש מאותן העצות והביא נפשו במי הדעת טהור". עכ"ל.

והרי זה בא ללמד ונמצא למד, אשר הטבילה היא לא רק ענין סילוק טומאה (לפרוש מאותן העצות), כי אם גם פעולה לטהרה (הביא נפשו במי הדעת), ופעולה נמשכת (כשם שהיא פעולת הביאה במי הדעת).

(אגרות קודש חכ"ב ע' עב)

וכיון אשר עסקו של כת"ר הוא בהמשכת יראה לבני ישראל ע"י ענין המקואות, וכמבואר ברמב"ם סוף הל' מקואות "וכן הטבילה כו' גזירת הכתוב הוא כו', ואעפ"כ רמז יש בדבר כו' המכוון לבו לטהר נפשו כו' והביא נפשו במי הדעת טהור כו'", כי כמו שענין הטבילה בגשמיות צריך שיטבול ראשו וכל גופו במים, היינו שכל גופו אפי' הטפל לגופו יכוסו במים פשוטים, הנה גם ברוחניות כן הוא, אשר המטהר מטומאה שנגרמה ע"י חטא עה"ד הוא כשמבטלים את כל עצמותו מתחיל מהשכל שבראש ומסיים בהכח היותר פשוט שבנפש הוא כח ההליכה שברגל, במים פשוטים, היינו עניות (יעוין תענית ז' ע"א), ועניות פשוטה בלי התחכמות זהו מטהר מטומאת הדיעות שעיי"ז בא לירא את ה', כי ענוה מביאה לידי יראה (סוף סוטה), שלכן אמרו חכמי האמת אשר 'טבילה' הוא אותיות 'הביטל', ועאכו"כ שזה מביא לידי חיזוק בהעבודה המביאה לידי יראה.

(אגרות קודש ח"ח ע' נה)

